A°. 1833. N°. 85.

JAVASCHE COURANT.

JE MAINTIENDRAI

Zaturdag *den 27sten julij.*

OFFICIEEL GEDEELTE.

PUBLIKATIE.

VAN WEGE EN IN NAAM DES KONINGS.

De Kommissaris Generaal over Nederlandsch Indië.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut!

Eene ondervinding van meer dan zeven jaren heeft doen zien, dat de bepalingen, bij Publikatie van den 23sten Augustus 1825 daargesteld, tot wering van vagabondage, rondzwerving en lediggang, ongenoegzaam zijn, om de veiligheid van personen en eigendommen op eene voldoende wijze te verzekeren. In weerwil toch, der veroordeelingen in dat tijdsverloop uitgesproken, tegen dezulken, die door een rondzwervend en ongeregeld leven, de ongerustheid hunner medeburgers hadden opgewekt, is het gestadig aan een groot getal schadelijke voorwerpen gelukt, zich aan de gestrengheid der wetten te onttrekken.

De Regering onophoudelijk aangezocht, om politieke beschikkingen tot verwijdering van schadelijke voorwerpen te nemen, heeft de wenschelijkheid ingezien, om daaromtrent eenige nadere bepalingen daartestellen, ten doel hebbende, *aan den eenen kant*, om wel met ernstige inspanning van krachten, door politieke maatregelen, mede te werken tot [illegible] van misdrijven, maar tevens, in elk geval, een door [illegible], het [illegible] over de [illegible] der Inlandsche Maatschappij, een juist oordeel te vellen, — en *aan den anderen kant*, om in de gevallen, welke voor eene zachte behandeling vatbaar zijn, de verwijderden te vereenigen in Etablissementen van Landbouw, alwaar hun, onder eene gepaste tucht, de middelen zullen worden verschaft, om in hun eigen onderhoud te voorzien, en alzoo terug te keeren tot gewoonten van orde en ondergeschiktheid.

Op alle deze gronden is goedgevonden en verstaan, bij ampliatie op de Publikatie van den 23sten Augustus 1825, de volgende bepalingen daartestellen:

Art. 1. Alle personen die door rondzwerving, lediggang en slecht gedrag, zich als schadelijke voorwerpen hebben doen kennen, doch aan welke geen bepaald misdrijf, geregtelijk, kan worden bewezen, zullen op het Eiland *Java*, of buiten hetzelve, worden vereenigd, in een of meer Etablissementen van Landbouw, waarvan de plaats en de inrigting nader zullen worden bepaald.

De in die Etablissementen verzamelde personen, zullen door eene aanwijzing van grond, en door eene verstrekking van gereedschappen en benoodigdheden voor den landbouw, in staat worden gesteld, om in hun eigen onderhoud te kunnen voorzien, en zullen, ter zelfder tijd, geplaatst worden onder eene noodzakelijke tucht, als noodig is, om dezelve aan arbeidzaamheid en ondergeschiktheid te gewennen, [illegible] in de maatschappij terug[illegible] verlangd, en rust niet op nieuw verstoren.

Art. 2. De verwijzingen, tot verzending naar de Etablissementen van landbouw, zullen geschieden door den Gouverneur Generaal in Rade, op de voordragten der residenten, in elk geval, voorafgegaan door een opzettelijk onderzoek van de omstandigheden, den levensloop, en de gedragingen van den beklaagde. Dat onderzoek wordt over het geheele eiland *Java* opgedragen aan de plaatselijke landraden, welker bevinding, met naauwkeurigheid opgeteekend, bij des residents voordragt overgelegd zal worden.

Art. 3. De verwijzingen zullen geschieden voor een' bepaalden tijd, niet te bovengaande tien jaren, en het zal de verwezenen niet slechts geoorloofd zijn zich door hunne vrouwen en kinderen te doen vergezellen, maar het wordt den residenten bij deze met aandrang aanbevolen, om dat oogmerk, zoo veel doenlijk, te bevorderen.

Art. 4. In de Etablissementen van landbouw zullen ook kunnen geplaatst worden degenen, die ingevolge de bepalingen der Publikatie van den 23sten augustus 1825 door de regtbanken, wegens vagebondage worden veroordeeld, in zoo ver althans geene verzwarende omstandigheden, eene strengere verwijdering, noodzakelijk maken.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze, alom waar zulks gebruikelijk is, worden afgekondigd en aangeplakt in de Nederduitsche, Inlandsche en Chinesche talen.

Lasten en bevelen voorts, dat alle hoogere en lagere kollegien en ambtenaren, justicieren en officieren, ieder voor zoo veel hem aangaat, aan de stipte naarkoming dezer, de hand zullen houden, zonder eenige oogluiking of aanzien des persoons.

Gegeven te Buitenzorg, den 23sten julij 1833.

J. VAN DEN BOSCH.

Bij besluit van Zijne Excellentie den Kommissaris Generaal, van 15 dezer no. 64, is het district *Wanijassa*, (Residentie *Krawang*,) vereenigd met het regentschap *Bandong*, (Residentie der *Preanger Regentschappen*) zijnde, bij hetzelfde besluit, tot assistent Resident van *Wanijassa* benoemd de waarnemend assistent Resident *P. F. Clignett*.

[illegible] in Rade, zijn de volgende dispositien genomen:

BENOEMD:

Tot Lid in den Raad van Justitie te *Samarang*, Mr. *D. G. Reitz*, en

Tot Lid in den Raad van Justitie te *Batavia*, Mr. *C. Visscher*, thans, respectivelijk, deze functien waarnemende.

Tot Administrateur van het Militair weduwen- en weezenfonds, de apotheker der 2de klasse *P. P. Briët*, boekhouder bij 's Rijks magazijn van geneesmiddelen te *Batavia*; en zulks in plaats van het benoemd waarnemend Lid der Algemeene Rekenkamer, *J. W. de Sturler*, op zijn verzoek, als administrateur van voormeld fonds honorabel ontslagen.

Tot Vendumeesters in de afdeelingen *Grissee*, *Madura* en *Sumanap*, de respective Assistent-Residenten aldaar, die afdeelingen, *J. Hooy*, [illegible].

Tot eersten deurwaarder en gerechtelijk exploiteur bij den Raad van Justitie te *Soerabaya*, de gegageerde serjant majoor *A. van Gelder*.

HONORABEL ONTSLAGEN:

Het lid der weeskamer te *Samarang*, *P. J. Kamphuis*.

Voorts zijn bij besluit van den Gouverneur Generaal ad interim, dd. 21 dezer no. 6 bij de

BATAVIASCHE SCHUTTERIJ

BENOEMD:

Tot kapitein, de eerste luitenant *P. H. Spengler*.

Tot eersten luitenant, de tweede luitenant *P. A. Ruers*.

Tot tweeden luitenant, de serjant majoor *A. van Aalburg*, en

Tot tweeden luitenant adjudant der kavallerie, de opperwachtmeester *J. H. van Starckenborgh Jutting*.

Terwijl eindelijk nog, bij besluit van gen. Zijne Excellentie, dd. 17 dezer no. 9, de waarneming der functien van onderhavenmeester te *Batavia*, is opgedragen aan den luitenant der eerste klasse bij Zijner Majesteits Koloniale Marine *P. J. Happel*.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

BATAVIA, *24 julij 1833.*

Het huwelijk tusschen Zijne Excellentie den Heer *J. C. Baud*, Gouverneur Generaal ad interim, en de Weledel geboren vrouwe *U. S. van Braam*, weduwe van wijlen den Weledelgeboren Heer *C. P. Jutting*, is heden, alhier, in het Gouvernements Hôtel op Rijswijk, voor den officier van den burgerlijken stand, voltrokken en daarna, door den Weleerwaarden Heer Lenting, ingezegend. Uit hoofde van het [illegible] onder de nabestaanden des bruidegoms voorgevallen, heeft de plegtigheid, in stilte en slechts in tegenwoordigheid van eenige der naaste betrekkingen, plaats gehad.

EUROPESCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

'SGRAVENHAGE, *den 6den februarij ll.* Bij besluit van den 2den Februarij 1833, no. 96, heeft Zijne Majesteit de nadere, door den Generaal Chassé gedane benoemingen tot *Ridders der militaire Willemsorde, vierde klasse*, insgelijks bekrachtigd, zijnde die, van de navolgende militairen:

de chirurgijn-majoors Croissant en Rodi;
de kapitein van Krieken en de eerste luitenant de Bock, beiden van de 9de afdeeling infanterie;
de majoor Meyer, de kapitein-adjudant Enderlein, de eerste luitenants Breson en Boers, en de sergeant Oldenbroek, van de 10de afdeeling;
de kapitein van het bataillon vrijwillige artillerie, van Rappard;
de sergeant van het derde bataillon artillerie nationale militie, Wolf;
de sergeant van het 6de bataillon artillerie nationale militie, van der [illegible];
de kanonnier van het derde bataillon artillerie nationale militie, van Efferen;
de adelborst der marine eerste klasse A. Hoek;
de matroos der eerste klasse G. Hagenaar;
de matroos der tweede klasse B. Roosma;
en de matroos der derde klasse J. J. Robart.

Bij hetzelfde Koninklijk besluit van den 2den Februarij heeft Zijne Majesteit ook aan de [illegible] vermelde hoofd-officieren, officieren en militairen van minderen rang, bewijzen van Hoogstdeszelfs tevredenheid en erkentenis verleend, als volgens:

Voor zoo veel de ZEEMAGT aangaat:

den kapitein ter zee J. C. Koopman, ridder van de militaire willemsorde, derde klasse, en van de orde van den nederlandschen leeuw, bevorderd tot kommandeur van de eerstgemelde orde;
den luitenant ter zee der eerste klasse J. Schröder, ridder der militaire willemsorde 4de klasse, benoemd tot ridder der orde van den nederlandschen leeuw;
de luitenants ter zee der tweede klasse J. C. Pieterse, F. C. Zillesen, M. P. T. Moliere en jonkheer H. W. A. van Rappard, de adelborsten der eerste klasse A. A. M. de Goep, P. W. Van Druten en W. A. de Gelder, alsmede den adjunct-schrijver J. E. Kempe, benoemd tot ridders der militaire willemsorde, vierde klasse;
den adelborst der eerste klasse E. van de Velde, ridder der militaire willemsorde, vierde klasse, buitengewoon bevorderd tot luitenant ter zee der tweede klasse;
en eindelijk den directeur-generaal voor de marine gemagtigd, om eene loffelijke vermelding te maken van de officieren, die zich onder het bevel van den kapitein ter zee Koopman voor Antwerpen hebben bevonden.

Wat de LANDMAGT betreft:

den generaal-majoor C. A. de Favauge, ridder der derde klasse van de militaire willemsorde en van de orde van den nederlandschen leeuw, bevorderd tot kommandeur van de eerstgemelde orde;
den luitenant-kolonel van den generalen staf H. E. de Beer, ridder van de militaire willemsorde, vierde klasse, en van de orde van den nederlandschen leeuw, benevens zijne wettige afstammelingen, zoo mannelijke als vrouwelijke, verheven tot den nederlandschen adelstand, en zulks onder genot van zoodanige voorregten, als aan dien stand reeds zijn, of in het vervolg mogten worden verknocht;
den majoor bij de tiende afdeeling infanterie J. H. Voet, ridder der militaire willemsorde, vierde klasse, en van de orde van den nederlandschen leeuw, bevorderd tot ridder van de eerstgemelde orde, derde klasse;
den majoor bij het derde bataillon artillerie nationale militie H. G. Seelig, ridder van de militaire willemsorde, vierde klasse, en den majoor-ingenieur J. M. van der Wyck, insgelijks ridder van dezelfde orde en klasse, bevorderd tot luitenant-kolonels bij hunne wapens, en tot ridders van de derde klasse van de militaire willemsorde;
den [illegible] luitenant bij het korps mineurs en sappeurs A. C. [illegible], ridder der militaire willemsorde, vierde klasse, bevorderd [illegible] ridder van de derde klasse van dezelfde orde;
en den [illegible] van de eerste klasse bij de genie J. Roger, ridder [illegible] klasse der militaire willemsorde, benoemd tot tweeden [illegible] bij het korps mineurs en sappeurs, met toekenning [illegible] rang verbonden volle pensioen.

Voorts zijn bij hetzelfde [illegible] gedurende het beleg van [illegible] Antwerpen, benoemd:

TOT RIDDERS DER MILITAIRE WILLEMSORDE, VIERDE KLASSE.

Zevende afdeeling infanterie:

de 1ste luitenant-adjudant P. M. Gevelaer;
de adjudant-onderofficier D. van der Hurk;
de 1ste luitenants: C. G. W. H. Reimer en A. P. van Alphen;
de 2de luitenants: A. Q. de Petit, W. L. Scheepens en J. B. Ham;
de sergeant W. Heino;
de korporaals J. van Brummen en H. Lunenburg;
de flankeurs: A. J. Basboom, M. Mulink, B. Gooy, M. Overesch, H. Kyk in de Vegt, H. Heinekamp, H. Zuidhof en van Esso.

Negende afdeeling infanterie:

de 1ste luitenant Rutten;
de 2de luitenants: Miltenburg en Carré;
de officier van gezondheid der derde klasse Hoogwinkel;
de sergeant-majoor Vergoes Houwens;
de sergeants: Hareveld en Eyssen;
de korporaals: Barendrecht en van Tessel;
de flankeurs: Straatmeyer, Willekes, van Eek, van den Bosch, H. de Jong, Tak, D. Splinter, M. Bolhuis, A. Dykgraaf, D. Lami en G. Byleveld, de vijf laatstgenoemden gediend hebbende als handlangers bij de artillerie.

Tiende afdeeling infanterie:

de kapiteins: B. P. Boers en Trier;
de officier van gezondheid der 2de klasse, Buttelman;
de 1ste luitenants: F. H. G. J. van der Wyck, A. J. Piper, J. van IJden, Berghuis, J. C. Hinlopen, J. Overstraten en C. N. Peperkamp;
de 2de luitenants: van Deventer, Deufferwiel, J. Schweisgut en J. Hofman;
de sergeant-majoors: A. Mestralet en N. Stegman;
de sergeants: J. F. Later, J. A. Lubertie, J. H. Köhler en P. E. H. Kymer;
de korporaals: A. Baljet, F. C. Bruining, A. Kulkens en M. Kooy;
de hoornblazer A. L. Neep;
de flankeurs: A. N. Wormser, P. de Lugt, J. Sigens, C. Luning, B. Groeneveld, C. Hoogheid, W. Poelman, G. Jonns, C. Zwagerman, J. J. Gelman, G. Ringeling, A. Droog, H. J. Oulhuis, A. Holle, H. A. Pluis, F. Verkeren en M. Koster;
de fuseliers: J. H. Gilkens, J. P. M. La Trois, C. Ludolph, E. Jansen, J. Bloem, T. Vogelzang, C. Groeneveld en F. Sisbath.

Derde bataillon artillerie nationale militie.

de 1ste luitenants: C. König en J. F. Klerck;
de 2de luitenants: F. van Exter, W. A. Kuyck, E. van Ingen en J. F. J. A. Buttaerd;
de sergeants: J. Leverding en J. van Batenburg;
de korporaals: G. Doesburg, J. N. Muller, P. Langerlaan, en P. Meyer;
de kanonniers der 1ste klasse: J. van Leeuwen en A. F. Korthover;
de kanonniers der 2de klasse: C. Kuiper, A. M. van Castrop, [illegible]
de 1ste luitenant P. Opdam;
de kanonniers der 2de klasse: S. Vorsters en H. den Boer.

Korps ingenieurs:

de 2de kapitein P. H. van der Kemp.

TOT RIDDERS DER ORDE VAN DEN NEDERLANDSCHEN LEEUW:

de 1ste luitenant H. J. L. Heshusius, adjudant bij den generaal-majoor de Favauge;
de kapitein van Tol, van de 7de afdeeling infanterie;
de 1ste luitenant Horion de Corby, van de 7de afdeeling infanterie;
de luitenant-kolonel F. E. Naudascher, van de 9de afdeeling infanterie;
de 1ste luitenant-adjudant C. Logeman, van dezelfde afdeeling;
de kapiteins: A. le Boullenger, M. G. Ampt en Anemaet, van de 9de afdeeling infanterie;
de majoor G. J. J. Rochall, van de 10 afdeeling infanterie;
de 1ste luitenant J. B. Suarz, van de 10 afdeeling, geattacheerd bij den staf van den generaal Chassé;
de 1ste luitenant E. Worm, van de 10de afdeeling infanterie, gewezen plaats-majoor op de citadel van Antwerpen;

Allen reeds vroeger met de militaire willemsorde versierd.

Voorts de kapitein Brumstede, van de 12de afdeeling infanterie, geattacheerd bij den staf van den generaal Chassé,
en de kapitein F. Kroeze, van de 18de afdeeling infanterie.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 22sten februarij.* Bij gelegenheid dat er in de kamer der afgevaardigden beraadslaagd werd over de uitgaven voor het departement van buitenlandsche zaken, hebben verscheidene leden der oppositie het ministerie over de politiek, die het steeds blijft volgen, aangetast, en vooral de wijze van handelen, ten aanzien van *Polen*, *Portugal* en *Italie* gegispt. De Generaal *Lafayette* heeft de lof der omwenteling van julij vermeld. Deze had de legitimiteit, het handeloos gezag en de aristocratie vernietigd, en de volkssouvereiniteit geheiligd, en hare heilrijke gevolgen niet alleen tot *Frankrijk* bepaald, maar de hervorming in *Engeland* beslist, de aristocratie in *Zwitserland* ontzenuwd en de afstand in *Polen* verhaast! Voorts is hij terug gekomen op het vragen van ophelderingen omtrent de punten, waarover hij reeds herhaalde malen klagtig gevallen is. Daarop heeft de Minister, (Hertog *de Broglie*) na de omwenteling verdedigd te hebben, gezegd, dat *Frankrijk* zijn rang onder de Mogendheden had gekozen [illegible] deze verschuldigd was haar in dagen van vrede gezag [illegible] berokkenen. Het ontbrak *Frankrijk* aan geene [illegible] had het hooger [illegible] de leiding der [illegible] meer vertrouwen ingeboezemd. [illegible] naar *Antwerpen* [illegible] elkander [illegible] de soldaten [illegible] de Franschen, [illegible] zoodra [illegible] naar hun land terug keerden... Verder [illegible] de Minister, dat, wat

Algiers betrof; *Frankrijk* meester was daarmede naar goedvinden te handelen, en door geene geheime tractaten deswege verbonden was; dat met opzigt van *Portugal*, het geene partij koos en aan de natie overliet tusschen Dona *Maria* en Don *Miguel* te beslissen. Omtrent *Ancona*, zeide hij, dat die stad niet bezet was om haar aan den Paus te ontnemen, maar als een waarborg, dat *Oostenrijk* niet ten eeuwigen dage en niet alleen *Italie* bezetten zou. Voor *Polen* verzekerde hij, dat de Regering al deed wat zij kon; doch dat zij geene gendarmes had om voor de politie in *Warschau* te zorgen, en dat hij stellig geloofde, dat het redetwisten over die belangen, niet dienstig was om de goede bedoelingen van het bestuur, ten aanzien van dat land, te bevorderen.

De Minister *Thiers* heeft beweerd, dat het stelsel der Regering, den vrede behouden en de vrijheid gered had. Zoo men, gebruik makende van de geestdrift, het gevolg der julij-omwenteling, *Europa* had aangetast, zou dadelijk het Ministerie in *Engeland* veranderd geworden en een algemeene oorlog ontstaan zijn; terwijl zoolang de partij der *Whigs* aldaar aan het bestuur blijft, de vrede verzekerd is en *Frankrijk*, door *Engeland* gerugsteund, het hoofd kan bieden, aan de triple alliantie, waarvan de oppositie zoo dikwerf spreekt. De Regering had ongeduldig van altijd te hooren, dat het eerste kanonschot *Europa* in vuur en vlam zou zetten, besloten, hiervan voor *Antwerpen* eene proef te nemen, en de eer daarvan behoorde den Koning. Dit gezegde bragt menig afgevaardigde in beweging, en men riep den Minister toe, dat hij den Koning buiten het spel moest laten, waarop deze zich hierover eenigzins verontschuldigd en geëindigd heeft met te zeggen, dat de Regering door zich af te houden van de gevoelens der oppositie, volkomen in haar oogmerk geslaagd was. Uit een rapport, door den Minister van oorlog aan de kamers overgelegd, blijkt, dat op den 1sten januarij dezes jaars, het effectief der armee uit 421,494 man en 82,057 paarden bestond. Het materieel was zamengesteld uit 834 veldstukken, in 139 batterijen verdeeld, behalve nog 625 kanonnen, die tot de nationale garde behooren en vijf belegerings equipagien, welke elk honderd stukken tellen.

De onkosten voor het tegenwoordig wapen en der nationale garde, die reeds 918,968 geweren en 247,087 sabels ontvangen heeft, worden op 33 millioen franken geschat.

MENGELINGEN.

(*Vervolg der Javasche Courant no. 84.*)

Buiten den scheepsbouw en alle de tot denzelven betrekking hebbende kunsten, bezat Holland reeds in 1579 eene rijke menigte van handwerken; doch, boven dien, ging der vaderen scheepvaart, welker belangrijkheid eenigzins zal kunnen worden nagegaan, indien men weet dat ten jare 1595 twaalf honderd Hollandsche koopvaardijschepen naar Oost en West en tusschen vier honderd en vijf honderd Hollandsche koopvaardijschepen naar Cadix, St. Lucas, Lissabon en naar andere Spaansche en Portugesche havens waren uitgerust. Die reeds destijds zoo bloeijende toestand onzer zeevaart was van onschatbare waarde voor het ontluikend vrije Gemeenebest; zij stelde hetzelve in staat om spoedig eene zeemagt bijeen te brengen, bemand door bevarene zeelieden, die als de bekwaamsten en moedigsten van geheel de wereld werden geacht, en door welke de Republiek haar nationaal bestaan op het krachtigst vermogt te handhaven. Onbetwistbaar was dit alles het heerlijk gevolg van der vaderen nijverheid en handel, die hen ook toen reeds onderscheidene beroemde zeetogten naar het Noorden had doen ondernemen, ten einde, indien mogelijk, eenen Noord-Oostelijken doortogt naar de Oost-Indiën en China te vinden; ondernemingen, door welke onze Jan Huigen van Linschooten, Jacob Hendrikszoon Heemskerk, Jan Corneliszoon Rijp en Willem Barendsz, ofschoon dan ook zonder in de bereiking van het gewenschte doel te slagen, hunne namen op het luisterrijkst hebben vereeuwigd. Het niet slagen van deze en dergelijke ondernemingen kon echter der vaderen moed geenszins verslappen, of hen verhinderen zich regtstreeksche verbindingen met de Oost-Indiën eigen te maken, waarvan de onderscheidene uitrustingen van Cornelis Houtman, Moucheron, van Nek, Linschooten en zoo vele anderen ten blijke strekken, en welke uitrustingen dan ook den eersten grondslag hebben gelegd tot de oprigting onzer wereldberoemde voormalige Oost-Indische Compagnie.

Te midden van alle deze zoo reusachtig ontworpene en in de uitvoering kostbare en gevaarvolle ondernemingen, verzuimden ook onze Vaderen niets om heldhaftig hunne vijanden afbreuk te doen, ofschoon niet altijd met een even zeer gewenscht gevolg. Zoo waren zij, onder anderen, er op bedacht om, indien het mogelijk ware, de *Spaansche* West-Indische vloot te onderscheppen, en de ter uitvaart naar Oost-Indië gereed liggende Portugesche schepen het uitloopen te beletten, tevens met oogmerk om wraak te oefenen over de wreede en moorddadige mishandelingen door de Spanjaarden aan de weerlooze manschap van ettelijke Hollandsche koopvaardijschepen gepleegd, welke zij deels levende over boord geworpen, deels opgehangen, deels gruwelijk verbrand hadden. Daartoe stak de Luitenant-Admiraal Willem Hautain in zee, doch werd door tegenwinden opgehouden, en, na eenen togt naar Havanna, keerde hij terug zonder het eigenlijke voornemen te hebben kunnen volvoeren. Ten tweeden male liep hij uit met eene vloot van 24 zeilen, van welke er 6 door storm tot op zekeren afstand verwijderd geraakten. Ter hoogte van Kaap St. Vincent gekomen, ontmoet Hautain op het onverwachtst 8 zware Spaansche galjoenen, aangevoerd door Don Luis de Fasciardo, en die niet slechts de grootste destijds bekende schepen waren, maar ook algemeen voor ONOVERWINNELIJK en in een zeegevecht *ondoorboorbaar* werden gehouden. Toen was het dat, na, van de Nederlandsche vloot afgezonderd, twee dagen tegen deze geweldige overmagt slaags geweest te zijn, met reddeloos geschoten bodem in den uitersten nood, onze onsterfelijke Reinier Claessen dat grootsche cereleit volvoerde, hetwelk in onze Nederlandsche geschiedrolle zoo luisterrijk uitblinkt, en hetwelk wij, in onzen tijd, door den vereeuwigden VAN SPEIJK hebben vernieuwd gezien. Claessen had tot zijne lijfspreuk: *Met God te overwinnen of te sterven!* VAN SPEIJK tot de zijne: *Liever een Claessen dan een Daine!* Beiden bewezen voor het oog des ganschen Heelals, dat geen Hollander zoodanige spreuk ligtvaardig alleen in den mond voert, maar dat ook wel deugdelijk geheel zijn hart daarmede is vervuld.

Wij hadden in de Oost-Indiën reeds de Moluksche eilanden op de Spanjaarden vermeesterd, en onderscheidene andere overwinningen in den Spaanschen Indischen Archipel behaald; toen de Vereenigde Staten van het Nederlandsch Gemeenebest, daartoe door de toenmaals reeds opgerigte Oost-Indische Compagnie op het sterkste aangezet, den heldendood van Claessens voornamen nog grootscher en krachtdadiger te wreken. Er werd derhalve eene tweede vloot van 26 oorlogschepen naar Spanje uitgerust, onder aanvoering van Jacob van Heemskerk, die reeds als onverschrokken zeeman, beproefd had den togt, ten noorden om, naar China te volbrengen, en bovendien reeds twee Indische zeereizen gelukkig had volvoerd. Hij was een regtschapen Vaderlander, die, onder een nederig gewaad, een grootmoedig hart omdroeg. Vóór zijn vertrek gaf hij de verzekering dat hij, levende of dood, zich de dankbaarheid des Vaderlands zoude waardig maken. Roemvol heeft hij woord gehouden.

Zijn eerste oogmerk was, de Oost-Indische schepen voor Lissabon te gaan aantasten, maar vernemende dat de meesten reeds van daar vertrokken waren, en dat er om onze uit de Middellandsche zee komende koopvaardijschepen op te passen, in de baai van Gibraltar eene sterke oorlogsvloot verzameld lag, wendde hij den steven derwaarts. Alvorens aan te vallen, belegde hij eenen krijgsraad; stelde op alles behoorlijk orde; herinnerde den bevelhebberen hunne vroeger op de Spanjaarden behaalde overwinningen, schetste hun de voordeelen af, die uit zoodanige onderneming voor het vaderland te wachten waren, en toonde tevens hen aan, dat zij hier hadden *te overwinnen of te sterven!*

Hierop dronken zij elkander den afscheidsbeker toe, herhaalden gezamenlijk plegtig hunnen eed van getrouw te zijn aan het lieve vaderland; en, nu ging Heemskerk hen ten strijde voor.

Don Juan Alvarez d'Avila lag ten anker met 9 Spaansche galjoenen en 12 andere oorlogschepen, en werd nog door 26 schepen versterkt. Hij bezat derhalve eene dubbele overmagt op de Hollanders, hetwelk dan ook oorzaak was, dat hij, op de aannadering hunner vloot, nog zoo weinig er aan dacht door dezelve te zullen aangevallen worden, dat hij aan eenen, aan zijn boord tegenwoordigen, Hollandschen krijgsgevangene vraagde: « Wat toch wel het oogmerk van zijne landgenooten konde zijn? » waarop echter deze oogenblikkelijk ten antwoord gaf: « het oogmerk is, u terstond slag te leveren. » D'Avila, die zijn enkel admiraalschip in staat achtte om der geheele staatsche vloot het hoofd te bieden, lachte op dit zeggen; doch toen hij Heemskerk, met volle zeilen, op hem zag aankomen, kapte hij het anker, en liep hij tot digt onder de stad, ten einde de andere schepen het eerste vuur te laten weerstaan. Maar Heemskerk bleef bij zijn opzet, zeilde de andere galjoenen voorbij, en tastte verwoed den Admiraalsbodem aan. D'Avila, ziende niet te kunnen ontkomen, gaf het eerste vuur. Daarop brandde ook Heemskerk los, wierp zijn anker uit, en klampte den Spaanschen Admiraal aan boord die nu zijne tweede laag loste, waarbij een kogel Heemskerk een zijner beenen, en kort daarop het leven ontrukte. Nog tot zijn laatste oogenblik vaardigde hij zijne bevelen uit, en, toen de krachten hem begaven, reikte hij zijnen degen over aan Pieter Willemszoon Verhoef, en deed allen, die hem omstuwden, den eed afleggen *te overwinnen of hem in den dood te volgen!*

Middelerwijl vielen de overige Hollandsche schepen met gelijke woede op de andere Galjoenen aan. Vier derzelven werden verbrand of in den grond geschoten. d'Avila's schip, na het insgelijks sneuvelen van dien bevelvoerder, werd geënterd. Een der grootste Spaansche schepen sprong door eigen kruid in de lucht met zulk eenen vreesselijken slag, dat daarvan de stad en de zee daverden, en de overige schepen daardoor in zulk een groot gevaar geraakten, dat zij hunne ankers kapten, op het strand liepen, en nu weldra de gansche Spaansche vloot vernield werd. De zee stond in vlam, en was met brandende wrakken als bezaaid. De eer der Hollandsche vlag was gewroken, de zege roemrijk en schitterend behaald. Heemskerk's lijk werd gebalsemd naar het Vaderland terug gevoerd. Hij had nog slechts den ouderdom van 39 jaren bereikt. 's Lands Staten rigteden hem ter eere een prachtig gedenkteeken op in de Oude-Kerk te Amsterdam, hetwelk nog ten huidigen dage door elken Oud-Nederlander, onder dankbare huldiging zijner nagedachtenis, wordt aanschouwd.

Roemrijk was niet minder dan der vaderen heldendeugd tegen hunne vijanden, ook allezins der vaderen trouw jegens hunne bondgenooten. Spanje had eene zoogenaamde *onoverwinnelijke* vloot uitgerust, voornamelijk met oogmerk om Engeland ten val te brengen, en zich van de Koningin Elizabeth van Engeland meester te maken. Paus Pius V. de overwinning reeds als onfeilbaar zeker beschouwende, had bij voorbaat het koningrijk Engeland, als een leengoed der roomsche kerk, aan Philips II geschonken; en bovendien aanzienlijke belooningen uitgeloofd aan diegenen, die de Koningin van Engeland in Spanje's magt zouden overleveren. De vloot, behalve uit een aanzienlijk aantal mindere vaartuigen, uit 135 zware schepen, grooter dan men toen nog had gebouwd, bestaande, was bemand met 20,000 soldaten en 12,000 matrozen, en voorzien met 2,600 stukken geschut en voor zes maanden leeftogt. Nimmer had nog de oceaan eene zoo talrijke vloot van groote schepen gedragen, waarom dan ook de trots der edellieden op de vloot tot zulk eene verwatenheid was gestegen, dat zij, bij voorbaat, reeds onder zich onderling, de landen, waardigheden en rijkdommen van Engeland hadden verdeeld. Der Engelschen vrees voor deze vloot was hoog geklommen, en zij kenden zich de magt niet toe om haar te wederstaan; nog kortelings hadden zij ons met smaad behandeld, doch in de thans nijpende verlegenheid en dreigende gevaren hield Koningin Elizabeth met aandrang bij de Staten aan, om haar met oorlogschepen te ondersteunen; en de Staten, schoon zelven benard, stelden grootmoedig het hen aangedane leed in vergetelheid, en besloten aan der Koningin verzoek te voldoen. In het eerst hadden de Spanjaarden het plan, zich van Vlissingen meester te maken, doch daarna werd door hen beter gekeurd naar Duinkerken te stevenen, zich aldaar met Parma te vereenigen en alsdan eene

landing in Engeland te bewerkstelligen; doch hier tegen kwamen wij reeds Engeland ter hulpe. Met den Engelschen Admiraal, Henry Semours, vereenigd, hielden de Hollandsche en Zeeuwsche schepen gezamenlijk Parma's vloot in Duinkerken opgesloten, en beletteden haar derhalve zich met de Spaansche zoogenaamde *onoverwinnelijke* vloot te verbinden, hetwelk dan ook voor het grootst gedeelte het Spaansche plan den bodem insloeg, en den Hertog van Parma, later, bewoog om openlijk aan de wakkerheid en dapperheid der Hollanders en Zeeuwen te doen regt wedervaren, en te erkennen dat zij tegen zijn uitloopen onoverkomelijke hinderpalen hadden in den weg gelegd.

Den 31sten October 1588 geraakten de elkander vijandelijke vloten slaags. De Engelschen streden met heldhaftigheid, maar vooral de Oud-Nederlanders overlaadden zich andermaal met roem. Een Nederlandsche konstapel stak aan boord van een der grootste Spanjaarden de lont in het kruid, en wierp zich daarop in zee. Het bovengedeelte van het schip vloog met al het volk in de lucht. Een ander groot galjoenschip uit Biscaye werd door een Zeeuwsch oorlogschip aangeklampt en door de manschap besprongen en veroverd. Het lijk van den moedigen zeeman, die het eerst dit schip had geënterd, werd uit zee opgehaald en, met de veroverde Spaansche vlag als trofee op de doodbare gelegd, met krijgsmans eere te Vlissingen begraven, waarna de vlag in de kerk boven zijn graf werd ten toon gehangen. De bodem van den Spaanschen Admiraal Don Diego de Piementel, zijnde een der grootste galjoenen, werd door eenige kleine Hollandsche en Zeeuwsche gewapende schepen reddeloos geschoten. De admiraalsvlag werd gestreken en benevens den ontwapenden vlootvoogd overgebragt op het schip van onzen vice-admiraal, Pieter van der Does, die, aan zijne woonplaats, Leiden, alwaar hij ook de waardigheid van Baljuw van Rijnland bekleedde, den grooten wimpel van het Spaansche Admiraalschip ten geschenke gaf, die dan ook, plegtstatiglijk ter St. Pieterskerke overgebragt, aldaar in het koor werd ten toon gehangen.

(Het vervolg hierna.)

ADVERTENTIEN.

De Directeur van 's Lands middelen en Domeinen maakt hiermede bekend, dat bij Resolutie der Hooge Regering van den 17den dezer no. 3, met alteratie voor zooveel noodig van het voorkomende bij de publicatie van den 14 februarij 1824, (staatsblad no. 9) en de daaraan gegevene explicatie, bij resolutie van den 31 maart 1829 no. 7. (staatsblad no. 33) is bepaald: dat in stede van eene viermaandelijksche prijscourant, voortaan elke drie maanden zal worden gearresteerd een *tarief*, aanwijzende het minimum der prijzen beneden welke geene goederen van wol of katoenen, vervaardigd in vreemde landen bewesten *de Kaap de Goede Hoop* bij den invoer in *Nederlandsch Indie*, voor de heffing der inkomende regten, zullen mogen worden getaxeerd en dat voorts de bedoelde minimum prijzen, voor het 3de kwartaal van het loopende jaar, dezelfde zullen zijn als die voorkomende bij de voor het 2de kwartaal dezes jaars, gearresteerde prijscourant, te vinden in de Javasche courant van den 16den april ll. no. 46.

BATAVIA, *den 25sten julij 1833.* — *De Directeur voornoemd.* J. DU PUIJ.

—Op dingsdag den 30sten dezer 's voordemiddags te 10 uren, zal voor 's lands civiel kleeding pakhuis alhier eene publieke veiling worden gehouden van:

10,000 pikols Bankaasch tin.

en P. M. 1898 ponden vogelnestjes.

De verkoop van het tin zal plaats hebben op dezelfde voorwaarden als waarop, bij veiling van den 30sten april dat artikel is verkocht geworden; met die uitzondering echter dat de betaling bepaaldelijk in zilver moet geschieden (vide javasche courant 18 april ll. no. 47:)

De voorwaarden voor de veiling der vogelnestjes zijn dezelfde als die vermeld zijn bij de advertentie voor de veiling van specerijen en vogelnestjes op den 26sten junij ll. gehouden (zie javasche courant 20 junij ll. no. 73.)

BATAVIA, *den 22sten julij 1833.* — *De Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen,* J. VAN DER VINNE.

—Op de vendutie van tin en vogelnestjes, welke voor 's lands civiel kleeding pakhuis alhier, op den 30sten dezer zal worden gehouden, zal tevens worden opgeveild eene partij van ongeveer 1100 pikol peper betaalbaar voor de helft in zilver en de wederhelft in koperen munt.

BATAVIA, *den 26 julij 1833.* — *De Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen,* J. VAN DER VINNE.

VENDU-DEPARTEMENT.

Op Maandag den 29sten Julij 1833.

Voor het sterfhuis van den heer *A. Bussingh*, op Koningsplein, van eenen goed geconserveerden inboedel bestaande uit ledekanten, kasten, mahonijhouten tafel, stoelen, banken, hangstolpen, tafel- en theeserviezen, eenig zilverwerk, enz.

Voorts een sterke wagen en vier knappe bruine paarden, rottingmatten, zeilen, eenige schrijftafels en andere goederen meer.

Op Dingsdag den 30sten Julij 1833.
om 10 uren.

Voor 's lands civiel kleeding pakhuis alhier, voor rekening van het gouvernement van 10,000 pikols banka's tin en P. M. 1898 ponden vogelnestjes.

Op Woensdag den 31sten Julij 1833.

Voor het sterfhuis van den luit. der Chinezen *Tan Tjoen-Eng* op Pakodjan, van de volgende lijfeigenen als:

Woensdag hernd. *Mosta*, oud 37 jaren; *Moetiara*, oud 60 dito; *Tjija*, oud 13 dito; *Pedatie*, oud 10 dito; *Poassa*, oud 8 dito; *Nissa*, oud 5 dito; *November*, oud 7 dito. — in een koop.

Tonking, oud 46 jaren; *Bitjoe*, oud 20 dito; *Saptoe*, oud 14 dito; *Saartje*, oud 10 dito; *Boesoek*, oud 12 dito; en *Jasmina*, oud 8 dito; *Saboed*, oud 31 dito; *Koralie*, oud 10 dito; *Saroenie*, oud 6 dito; *Mercurius* hernd. *Akie*, oud 12 jaren; *Saidiem*, oud 3 jaren; *Betsij*, oud 2 jaren; *September* hernd. *Doel*, oud 12 jaren; *Junij* hernd. *Alie*, oud 14 jaren; *Saria*, oud 11 jaren. — in een koop.

Toemboe, oud 43 jaren; *Lientjie*, oud 11 jaren; *Kemies*, oud 1 dag; *Klartjie*, oud 63 dito. — in een koop.

Basie, oud 42 jaren; *Vrijdag*, oud 10 dito; *Kemies*, oud 16 jaren; *Rabidien*, oud 13 jaren; — » »

Katjon, oud 38 jaren en *Coralie*, oud 10 dito; — » »

Onverwacht, oud 62 jaren; *Alima*, oud 52 dito; *Boesoek*, oud 21 jaren; en *Liengis*, oud 9 dito: — » »

Tanjoong, oud 36 jaren.

Biembie, oud 14 jaren.

Voorts voor rekening van de chinesche vrouw *Soen Seknio*, van wagens, paarden, juweelen, goud en zilverwerken, tafels, stoelen, huismeubelen, geborduurde zijde, dito parasols, gordijnen, lijnwaden, &a.

En precies te 11 uren.

Voor rekening van genoemden *Tan Tjoen-Eng.*

Zeker erf bebouwd met een steenen pedak, gemerkt no. 44, staande en gelegen buiten deze stadspoort Diest, in het Chinesche Kamp, in het westerveld het 5de deel van 't blok O, sub no. 205, bij de verponding doorloopende no. 2167.

Zeker erf, bebouwd met een steenen pedak met pannen gedekt, staande en gelegen binnen deze stad, aan de oostzijde van de Groote Rivier, in 't blok C, sub no. 4, bij de verponding no. 4819.

Zeker stuk tuinland, gelegen buiten dezer stads Rotterdammerpoort, aan de noordzijde van den Angiolschenweg, in het 1ste deel van 't blok L, sub no. 48, bij de verponding doorloopende onder no. 2127.

Voor rekening van Njij *Sa-Ida.*

Zeker erf, bebouwd met twee oude pedakken van steen en bamboezen met pannen gedekt, staande en gelegen omtrent een kwartier gaans westwaarts buiten dezer stadspoort Diest, in het westerveld het 8ste deel van het blok O, sub no. 450 en 451 en doorloopende onder no. 3373.

En ten overstaan van eene commissie uit den raad van justitie te Batavia, bijwege van executie de vastigheid breeder vermeld in de couranten van den 13 en 20 dezer no. 81 en 83, toebehoorende aan *Tjiang Loenseeng.*

Op donderdag den 1sten Augustus 1833.
om tien uren.

In het lokaal der Beurs, voor rekening van het gouvernement van 30,000 pikols koffij.

Op vrijdag den 2den augustus 1833.

Voor het sterfhuis van de Chinesche vrouw *Tan Tjonio*, op den hoek van de Zandzee, van juweelen, goud en zilverwerken, vreemde munten, huismeubelen, diverse lijnwaden, zijden stoffen, lakens, en andere goederen meer.

En precies te 11 uren.

Voor rekening van *Imam Mocht. Kasiem.*

De geregte helft in zeker erf, bebouwd met een steenen pedak met pannen gedekt, staande en gelegen buiten deze stad in het oosterveld [illegible] deel van het blok L, sub no. 65 bij de verponding doorloopende onder no. 3911.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

Op woensdag den 31sten julij 1833, zal door vendumeesteren ten overstaan van eene commissie uit den raad van justitie te Batavia, krachtens appointement condemnatie van dien zelfden raad, dd. 9 mei 1833, ter instantie van den advocaat Mr. *P. C. Ardesch*, als zoodanig agerende voor en van wege de weeskamer alhier, bij executie worden verkocht, de ondervolgende vastigheid, toebehoorende aan *Tjiang Loenseeng;*

Zeker erf, bebouwd met een groot steenen huis, voorzien van eenige kamers, benevens een pakhuis van planken, met pannen gedekt; het laatstgenoemde staande op Gouvernements grond aan den rivier kant, gelegen iets westwaarts buiten deze stad, in het westerveld, het 8ste deel van het blok P. sub no. 18, bij de verponding doorloopende onder no. 906.

Indien er iemand mogt zijn, die eenig regt, actie of toezegging, op voornoemde vastigheid, zoude willen pretendeeren en zich opposeeren tegen gemelde executie en verkooping, die kome en make het mij ondergeteekenden bekend.

De 1ste deurw. en gezw. expl. bij den raad van justitie te Batavia,
SCHOUTEN.

(Zie verder het bijvoegsel.)

Bijvoegsel der Javasche Courant.

ZATURDAG den 27sten Julij 1833.

—Een fraai biljard te koop met deszelfs toebehooren, te bevragen bij de wed. *Blumink*, op Goenong saharie.

HUWELIJKEN.

Getrouwd,

H. S. COUWENBERG, *officier van gezondheid van de 2de klasse,*

met

F. W. HORNOFF, wed. *H. C. Cramer.*

SOERABAIJA, *den 17 julij 1833.*

GEBOORTEN.

Heden beviel van eenen zoon, vrouwe *A. N. J. A. Praetorius*, geboren *Kulenkamp Lemmers.*

BATAVIA, *22 julij 1833.*

—Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene dochter de geliefde echtgenoote van

Mr. J. H. VAN DEN BOSCH.

BUITENZORG, *den 25sten julij 1833.*

—Bevallen, van eene dochter de echtgenoote van

VAN WOELDEREN.

BATAVIA, *den 25 julij 1833.*

STERFGEVALLEN.

Heden morgen overleed aan een verval van krachten de heer *Abraham Bussingh.*

BATAVIA, *16 julij 1833.*

—Ons kindje *Maria*, geboren te Soerabaija, den 14 februarij 1832, werd ons heden door den dood ontrukt.

C. P. LAMMERS VAN TOORENBURG.

MAKASSAR, *den 31 mei 1833.*

NAGELATEN BOEDELS.

Alle degenen, welke iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen den heer *Abraham Bussingh*, [illegible] binnen den tijd van zes weken.

BATAVIA, *22 julij 1833.* — L. CONRADI BUSSINGH, en F. H. SPENGLER.

—*Prodeo.*

De weeskamer te Samarang roept bij deze elk en een iegelijk op, die iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is, aan den boedel van wijlen *Gijsbert Mathourne*, om daarvan aangifte of betaling te doen, binnen drie maanden na dato dezes.

Namens de weeskamer voornoemd.

SAMARANG, *den 17den julij 1833.* — *De secretaris,* A. HOUTKOPER.

—De boedelkamer te Samarang, roept bij deze elk en een iegelijk op, die iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is, aan den boedel van wijlen den arabier *Seck Mohamet Bin Nassai assawoof*, om daar van aangifte of betaling te doen binnen drie maanden na dato dezes.

Namens de boedelkamer voornd.

SAMARANG, *den 17den julij 1833.* — *De secretaris,* A. HOUTKOPER.

—De genen die iets te vorderen, of verschuldigd zijn aan de nalatenschap wijlen den wel Edelen Gestrengen heer *W. A. L. Rembrinchel* in leven waarnd. Posthouder te [illegible], Residentie Bantam worden verzocht aangifte of betaling te doen, gedurende zes weken na dato dezes, aan de ondergeteekende gedijnsgeerde agenten der Bataviasche weeskamer.

BATAVIA, *julij 1833.* — K. SPRUIT. P. HULSINGA.

—Debiteuren en crediteuren in den boedel van wijlen den [illegible], den 16den julij jl. alhier overledenen, *Salomon Vallesse*, in leven handelaar worden verzocht binnen den tijd van drie maanden aangifte of betaling te doen aan de ondergeteekende testamentaire executeuren.

SOERABAIJA, *20sten julij 1833.* — J. L. ZANGE, J. STURK.

—Alle degenen welke iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn aan de nalatenschap van wijlen vrouwe *[illegible] Charlotta Crämer*, eerder weduwe van den heer kapitein *Axen*, laatst weduwe van den heer kapitein *J. [illegible]sens*, den 26sten junij 1833, te Salatiga overleden, worden verzocht daarvan opgave of betaling te doen binnen den tijd van zes weken na dato dezes, aan den testamentairen executeur. G. H. G. HARLOFF.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

—Een ieder wordt verzocht om aan de huisvrouw van den ondergeteekenden geen crediet te verleenen, als zullende tot geene betaling valideeren.

22 julij 1833. — GERRITS.

POST-KANTOOR.

Wordt ter kennis van het publiek gebragt, dat er op zaturdag den 3den augustus aanstaande, een brievenpaket voor Holland zal worden gesloten, om verzonden te worden per het Amerikaansche schip BRAZIL, kapitein *Packer*.

Tevens dient tot narigt van de belanghebbenden, dat de brieven, welke bereids aan het postkantoor ter verzending per het schip JEFFERSON, kapitein *Marsteller*, ontvangen zijn, alsnu met opgemeld schip BRAZIL zullen worden afgezonden.

BATAVIA, *den 23sten julij 1833* — *De postmeester,* P. A. BIK.

POST-KANTOOR.

BATAVIA.

Wordt ter kennis van het publiek gebragt, dat aan het postkantoor te Batavia, paketten voor brieven geopend zijn, om te worden verzonden:

naar	*schip*	*kapitein*
Padang,	*Ned. bark Samarangsche Vriend*,	Lunel.
Molukkos,	*dito brik Charlotta*,	Tharup.
Londen,	*Eng. schip Ellen*,	Dixon.
Siam,	*Siam's wangkang Taij Goann*,	Koan Oan.

BATAVIA, *den 25sten julij 1833.* — *De Postmeester,* P. A. BIK.

VERTREKKENDE SCHEPEN.

Passage naar Londen, per het engelsch fregat schip ELLEN, kapitein *G. Dixon*, zijnde goed ingerigt voor vijf of zes passagiers, en zal gereed zijn om in het begin der volgende maand te zeilen adres bij

FORESTIER, en Co.

VASTGESTELDE PRIJZEN.

	Batavia		*Samarang*		*Soerabaya*	
	Guld.	*Cents*	*Guld.*	*Cents*	*Guld.*	*Cents*
Tarwe brood de 14 oncen	»	30	»	[illegible]	»	[illegible]
Varkens-vleesch het katje	»	[illegible]	»	[illegible]	»	[illegible]
Ossen-vleesch het [illegible]	»	25	»	20	»	16

MARKTPRIJZEN.

	Batavia		*Samarang*		*Soerabaija*	
	Guld.	*Cents*	*Guld.*	*Cents*	*Guld.*	*Cents*
Rijst eerste soort per koijang	128	80	108	»	120	»
Idem tweede soort per koijang	119	»	96	»		
Idem derde soort per koijang	106	75	84	»		
Idem eerste soort per gantang (1/10 picol)	»	55	»	38½		
Idem tweede soort per gantang	»	50	»	36	»	»
Idem derde soort per gantang	»	45	»	30		
Koffij per pikel	32	50	36	»	45	»
Klapper-olie per takker van 33 bottels	8	08½	4	95	8	25
Katjang-olie per takker van 33 bottels	6	»	4	95	5	28
Dempel-olie per pikel	25	»	21	60	24	»
Brandhout per vadem van 18 voeten lang. 6 voeten hoog en 2 voeten breed	14	50	36	»	12	»

NB. Bovenstaande artikelen zijn allen in koperen-munt berekend.

SCHEEPSBERIGTEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

Julij 25—stoom-boot *Van der Capellen*, F. W. E. Lange, van Samarang den 23sten julij, met Zr. Ms. troepen.

Vertrokken.

Julij 24—Eng. schip *Oressa*, J. Tod, naar Sinkapoer.—brik *Bian-hong*, Marta, naar Cheribon.

Julij 25—Amerik. schip *James Parkens*, S. Crowell, naar Soerabaija.—schip *Sarah*, J. Stokhekker, naar Padang, passagier, de heer E. Amalric.—bark *Blora*, J Burgerhoudt, naar Sinkapoer.—bark *Marquis of Hasting*, G. Ingram, naar Padang.—schip *Susanna*, R. Tower, naar Banda.

Julij 26—Eng. schoener *John Dunscomb*, H. McLean, naar Mauritius.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. wacht-schip *Orestes;* korvet *Amphitrite;* schoeners *Zwaluw*, *Dolphijn*, *Calijpso;* kruis-peniche *No* 4; schepen Baron van der Capellen, Oemar Osman, Mercurij; barken Samarangsche Vriend, Zephijr; stoom-boot Van der Capellen; brikken Dankbaarheid, Charlotta; schoeners Goankien, Oejoeng Pandang.—Amerik. schepen Hope, Hercules, Virginia, Clifford Waijne; brikken Mars, Governor Endicott.—Eng. schip Ellen.

SAMARANG.

Aangekomen.

Julij 17—Portug. schip *Providencia*. P. F. O. Figuiredo, van Soerabaija den 14den julij.—schip *Maohlaar*, Said Oemar Hindeam, van Grissee den 14den dito.—bark *Rembang*, G. Rutter, van Batavia den 9den dito.—bark *Blora*, J. Burgerhoudt, van Soerabaija den 14den dito.—schoener *De Hoop op Welvaart*, van Amstel, van Batavia den 3den dito.—schip *Fatal Rachman*, Sech Abdul Rachman Bin Obid, van Sumanap den 12den dito.

Vertrokken.

Julij 17—bark *Blora*, J. Burgerhoudt, naar Batavia.

Julij 18—schip *Grace*, J. F. Grum, naar Soerabaija, passagiers, de heeren Oosthoek en von Franquemont.

Julij 19—schip *Fatal Rachman*, Sech Abdul Rachman Bin Obid, naar Cheribon.

Julij 20—brik *Fatahilwahap*, F. H. Deune, naar Balij.

SOERABAIJA.

Aangekomen.

Julij 16—schoener *Oejoeng Pandang*, J. Verburg, van Makasser den 11den julij, met Zr. Ms. troepen, passagiers, de heer J. C. de Grave, luitenant Wouters, de jonge heer de Siso, jonge jufvrouw de Grave en Ham.—Zr. Ms. transport-boot *No.* 4, stuurman Muller, van een kruistogt om de oost.

Julij 18—Zr. Ms. schoener *Argo*, luitenant der 1ste klasse H. J. B. Sikman, van een kruistogt om de oost.

Vertrokken.

Julij 16—brik *Tjoempo*, Tjoa Waee, naar Samarang.—schip *Esperance*, [illegible] Worthington, naar Sumanap.—Zr. Ms. schoener *Krokodil*, luitenant der 1ste klasse T. A. C. van Kervel, naar Makasser.—Zr. Ms. transport-boot *No.* 4, stuurman Muller, koersstellende om de oost.—bark *Eleonora*, C. Grainge, naar Sumanap.

Julij 17—brik *Tartar*, W. Lister, naar Sumanap.

Julij 18—Zr. Ms. kanonneer-boot *No.* 15, luitenant der 2de klasse de Boer, koersstellende om de oost—schoener *Oejoeng Pandang*, J. Verburg, naar Batavia, passagier, de heer E. J. de Grave.—Eng. bark *Camden*, G. F. Clifton, naar China.—Arab. schip *Fatal Kariem*, Sech Achmat, naar Grissee.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. korvet *Zwaluw;* schoeners *Argo*, *Daphne*, *Windhond*, *Pollux;* schoener *Zeemeeuw;* transport-boot *No.* 4; schepen Petrus, De Drie Maria's, De Vrouw Maria, Abel Tasman, Willem Ernst, Holland, Johanna Elizabeth, Dankbaarheid aan de Nederlandsche Handel Maatschappij, Rotterdams Welvaren, Zeemans Hoop, Olivier van Noord, Jessij, Anna Augustina, De Gezusters; barken Concordia, Sheva; brikken Tekaing, Mercurius, Tjongoan, Alijda, Java; [illegible] Carolina, Maskoot, Monkeij, Dracke, Marij; galjas Kim [illegible]—Eng. schip Andromeda; brik Rich Bell.

HANDELSBERIGTEN.

Vervolg van het vergelijkend overzigt van den handel op JAVA EN MADURA; 1831—1832.

In- en uitvoer door de Entrepôts.

INVOER.

Door het Entrepôt te			1831.		1832.
Anjer	voor	f	8271	f	13447
» » » Batavia		-	762294	-	550652
» » » Samarang		-	284250	-	280267
» » » Soerabaija		-	60660	-	119711
	Te zamen	f	1115475	f	964077

De voornaamste artikelen hebben bestaan in de volgende.

		1831.		1832.
Amfioen	f	471266	f	339614
[illegible] en Wollenstoffen	-	21495	-	51464
Lijnwaden en Katoenen goederen	-	179081	-	139723
[illegible] en Sterkedranken	-	73944	-	11781
[illegible]	-	11680	-	26934
[illegible]	-	159272	-	249622
[illegible]	-	69455	-	72257
Meel	-	28134	-	——

UITVOER.

Door het Entrepôt te			1832.		1832.
Anjer	voor	f	1586	f	[illegible]
» » » Batavia		-	447260	-	[illegible]
» » » Samarang		-	13790	-	[illegible]
» » » Soerabaija		-	18952	-	[illegible]
	Te zamen voor	f	481520	f	[illegible]

De voornaamste artikelen zijn geweest de volgende.

Amfioen	f	138315	f	1471[illegible]
Drogerijen	-	11128	-	15[illegible]
Koffij	-	——	-	12[illegible]
Lijnwaden en Katoenen goederen	-	101208	-	60[illegible]
Peper	-	43619	-	140[illegible]
Manilla Sigaren	-	7200	-	125[illegible]
Wijnen en Sterkedranken	-	39196	-	410[illegible]

Aangebragte en uitgevoerde ladingen te BATAVIA van 24sten tot en met den 26sten julij.

AANVOER.

24 *Julij.* Van *Makasser*, met de Ned. Ind. schoener *Oejong [illegible]dang*, *J. Verburg.*

142½ pic. was, 2 do. ebbenhout, 1 do. vogelnestjes, 200 do. [illegible]pang, 190 do. paerl d'amour, 7 kg. mak. sarongs, 100 st. mu[illegible]ballen, 350 do. doepa, 33 do. paradijsvogels, 203 fl. olie en [illegible] 50 st. huiden, 3000 gulden zilver- en 24600 do. kopergeld, *de G[illegible]*

Idem. Van *Borneo*, onder Inl. vlag.

63 pic bindrotting, 26½ do. triepang, 99 do. was, 27½ do. [illegible] vogelnestjes, 117 katt. witte do., 5 pic. vischbuik, 9½ do. schil[illegible] 222 kg. rottingmatjes, 160 st. muskusballen, 13 kg. boeg. [illegible] 5 rn. stofgoud.

UITVOER.

24 *Julij.* Naar *Padang en Pondicherij*, met de Ned. Ind. bark [illegible] *Stokhekker.*

100 pic. ijzer, 25 vs. staal, 50 kn. roodewijn, 50 kld. genever [illegible] vn. spijkers, 10 pic. chin. gadong, 15 b. goeniezakken, 3 [illegible] werken, 300 stellen ijzerenpannen, 14 lg. arak, 9 kn. madera[illegible] 5 dz. champagnewijn, 6500 gulden kopergeld, gebr. *Eilbracht.*

15 kn. Eur. sarongs, *Thornton en West.*

2 kn. diverse lijnwaden, *van Dasten.*

200 pic. jap. koper, *N. Cezard.*

2 kn. jeans, *Wilson, Smith en Co.*

3 pic. spijkers, *Milne, Haswell en Co.*

[illegible]

12 kn. diverse lijnwaden, sarongs en doeken, *Tan [illegible]*

2 kn. patna en 2 do. benares amfioen, *F. N. H. M.*

Wijders bestemd voor Pondicherij, 150 rn. stofgoud, 175 [illegible] sp. matten, 1 koffer jap. kramerijen, *N. Cezard.*

Idem. Naar *Amsterdam*, met de Amer. brik *Mars*, *F. J. Rand[illegible]*

3832 pic. koffij, 83½ do. bindrotting, *Forestier en Co.*

Idem. Naar *Holland over Soerabaija*, met het Amer. schip *Ja[illegible] kins*, *S. Crowell.*

255 pic. tin, *N. Cezard.*

200 do. do., *A. Meijer.*

1264 pic. suiker, *F. N. H. M.*

150 pic. sapanhout, 50 do. bindrotting, *Pitcairn, Sijme en C[illegible]*

Idem. Naar *Singapoer*, met de Ned. Ind bark *Blora*, *J. Burg[illegible]*

64 koij. rijst, 800 pic. tin, *Milne, Haswell en Co.*

25 *Julij.* Naar de *Mauritius*, met de Eng. schoener *John D[illegible]* *H. Maclean.*

40 kwart pijpen wijn, *Macleane, Watson en Co.*

Idem. Naar *Padang*, met de Ned. Ind. bark *Marquis of [illegible]* *G. Ingram.*

145 koij. zout, *Gouvernements.*

20 kn. bier, 3 do. lijnwaden, 50 do. manilla sigaren, 60 [illegible] pannen, 1 vat koperdraad, 8 b. kassoemba, 25 ks. rhijn[illegible] *Dasten.*

1 pic. ambonsch hout, *Cezard.*

Idem. Naar de *Molukkos*, met het Ned. Ind. schip *Susanna*, [illegible]

8 ks. manilla sigaren, 3 kn. wijn en diverse kleinigheden, [illegible]

Wijders Gouvernements goederen.

B. beteekent: balen, pic. picols, kn. kisten, ks. kist[illegible] koijangs, kg. korgies, vn. vaten, vs. vaatjes, kd. kr[illegible] md. manden, kr. kruiken, pp. pijpen, ox. oxhoofden [illegible]ven, st. stuks, bs. bossen, dz. douzijn, lg. leggers, pd. [illegible] str. strengen, el. ellen, kld. kelders, rn. reaien, [illegible] pk. pakken, th. thail, kar. karaat, katt. katties, fl. [illegible]

SCHEPEN *in lading te* BATAVIA.

Naar	London,	Eng. schip	*Ellen*, *[illegible]*
»	Siam,	Siams. wank.	*Taijauw*, *[illegible]*
»	de Molukkos,	Ned. brik	*Charlotte*, *[illegible]*
»	Padang,	» bark	*Samarangsche Vriend*, *[illegible]*
»	Sam. en Soer.	» »	*Zephijr*, *[illegible]*

TE BATAVIA, TER LANDS DRUKKERIJ.